

Ofrendan, altare med offergåvor till minne av de döda under firandet av Día de Muertos på Piña Palmera

Tillsammans kan vi göra skillnad!

Ordförande har ordet

Kära Palmeravänner,
Hoppas du kunnat vara ute i skog och mark och njutit av de fantastiska färgsprakande höstdagarna vi haft i oktober. Nu närmar vi oss julmånaden med allt vad det innebär av traditioner.

Alla helgons dag och Dia de Muertos, de stora högtiderna i början av november, har passerat. På nästa sida kan du läsa hur detta firades både på Piña Palmera och här i Sverige.

December bjuder på fler traditioner som advents- firande, luciatåg och julmarknader. Kom och träffa Palmeras Vänner på julmarknaderna "Schysst JUL"

i ABF-huset, Stockholm 6-7 dec och i Missions- kyrkan, Uppsala 13 dec. Besök oss också på jul- marknader i Vällingby Folkets Hus och Ljusterö Bygdegård 6 dec. Du kanske hittar en julklapp, ett fint hantverk tillverkat på Piña Palmera.

Vi ber dig och alla Palmeravänner att tänka lite extra på Piña Palmera. Sänd dem en julgåva. Allt är välkommet. Allt är behövt. Ditt stöd möjliggör att arbetet med inklusion och mänskliga rättigheter kan fortsätta på Piña Palmera.

Varma hösthälsningar
Anita Nilsson Røjning
Ordförande, Föreningen Palmeras Vänner

Innehåll

Att hedra döden, en levande tradition	2	Tre frågor till fyra anställda.	4-6
Firandet i Lund och Stockholm	3	Stormvinden i Zipolite.	7
Gåvor	3	Medlemsinformation	8

Att hedra döden, en levande tradition

Text/intervjuare: Carmen Osorio/ Amanda Sandberg
Oktober 2025, Zipolite

Översättning: Amelia de Ramirez de Bylund

Varje år på Piña Palmera, den 1 och 2 november, uppmärksammar vi högtiden 'De dödas dag' (Día de los Muertos). Det är en tradition vars ursprung går tillbaka till den förspanska tiden och som i dag har smält samman med den katolska religionen. Det är en fest fylld av glädje, färg och traditioner som kombinerar förspanska och katolska element, men i grunden hedrar och minns vi under dessa dagar själarna hos de människor som redan har vandrat till Mictlán (de dödas plats eller underjorden). Utifrån den mexikanska, och särskilt den inhemska, kulturens synsätt tror man att dessa själar återvänder till jorden för att umgås med sina familjemedlemmar och dela de maträtter som erbjuds

Gávoaltaret

dem på varje familjs altare. Därför lever och omtolkar Piña Palmera denna tradition, där alla vi som samarbetar här (anställda, volontärer, etc.) organiserar oss för att tillsammans bygga vårt traditionella offeraltare för de dödas dag.

Inför högtiden, redan den 30 oktober, köps blommor och man börjar dekorera altaret med en båge av cempasúchil-blommor (de dödas blomma) och andra aromatiska blommor som vägleder själarna på deras vandring. Dagen efter, den 31 oktober, placeras utöver blommor även ljus, kopalrökelse, salt och vatten på offeraltaret, samt drycker som kaffe och choklad, och maträtter som pan de muertos (de dödas bröd), söttad tejocote och pumpa, jordnötter, frukter (mandariner, apelsiner, äpplen, bananer, etc.), mole och tamales. Samma dag organiserar vi

Här beskär de blommorna inför bågen.

oss för att samla in och rosta bananblad, förbereda degen, mole-såsen (svart eller röd) och kycklingen, som alla är ingredienser till de tamales som placeras på offergåvan. Dagen därpå, den 2 november, tillbringas vanligtvis med att besöka kyrkogården (campo santo) för att lämna blommor och ljus på gravarna till de personer som har gått före oss.

Tillagningen av tamales är i full gång.

Denna plats blir en mötesplats för familjer. Dessa dagar, förutom att kollektivt förbereda det som behövs för offeraltaret, blir också ett ögonblick för reflektion, familjesamvaro, delade måltider, en möjlighet att kärleksfullt minnas de människor som inte längre är med oss, och även att veta att de kommer att minnas oss när vi inte längre finns. Det är en förbindelse mellan döden och livet.

Firandet i Lund och Stockholm

Firandet av Dia de Muertos, 1-2 november 2025

I Lund firades Día de Muertos på Stadshallen med Ofrenda, traditionella danser, live musik, ansiktsmålning, mat och dryck. Palmeras Vänner var på plats representerade av styrelsemedlem Evelina Bratt och nyligen hemkommen volontär Juliana Kertzsch Grönwall. Många var intresserade av organisationen och deras arbete i Oaxaca.

Allra populärast var de små djuren, men det såldes även fåglar, böcker och kokos-kit.

Ofrendan i Stadshallen

Evelina och Juliana vid Palmeras Vänner monter.

I Stockholm firades Dia de Muertos på Etnografiska museet med Ofrenda, dans-och musikframträdande av Mexico Lindo och Mariachigruppen, Viva Mexico. Vi hade många som besökte oss och visade stort intresse av Piña Palmeras arbete med inkludering av personer med funktionsvariationer och mänskliga rättigheter i regionen Oaxaca. Vi delade ut broschyrer, sålde hantverk och välkomnade två nya medlemmar till Palmeras Vänner. Tack för alla trevliga besök i våra montrar!

Anita, Amanda och Amelia vid montern på Etnografiska.

Ofrendan i Etnografiska

"Döden" kom på besök.

Gåvor

Insamlade medel under perioden augusti till oktober 2025.

Gåvor från enskilda: 9 957 kr

Månadsgivare: 67 650 kr

TOTALT: 178 940 kr

Agneta Uggla Kangasniemi, Amelia Ramirez de Bylund, Ann-Sofi Spjuth, Eva-Lena Andersson, George Erling George, Gunnar Eklöf, Göran Collert, Jan Johansson, Joakim Davidsson, Kerstin Johansson, Margareta Lignell, Marianne Forslund, Sara Domeij, Sara Laham, Åse Ståhlberg.

Tusen, tusen tack för ert ovärderliga stöd till Piña Palmeras verksamhet!

Månadsbidrag som inkommer varje månad, används till att täcka de dagliga omkostnaderna och är en förutsättning för Piña Palmeras fortsatta verksamhet. För att bli månadsgivare kan du kontakta Palmeras Vänner på info@palmerasvanner.se eller fylla i autogiroblanketten på föreningens hemsida www.palmerasvanner.se.

Tre frågor till fyra anställda: deras lärdomar, motivation och framtidsdrömmar

Text och översättning: Amanda Sandberg

Intervjuerna genomfördes på Piña Palmera m.h.a.

Raquel Enríquez

Oktober 2025

I den här artikeln får vi möta medarbetare på Piña Palmera som delar med sig av sina erfarenheter, lärdomar och drömmar. Eftersom flera av de som varit med längst snart går i pension blir det nu viktigt att lyfta fram den yngre generationen – de som kommer att föra verksamheten vidare och forma organisationens framtid. Genom sina berättelser belyser de hur arbete, gemenskap och stöd kan bidra till personlig utveckling och stärkt självförtroende, både för personer med funktionsnedsättning och för samhället i stort.

Camilo Albavera

Berätta om dig själv och din roll i arbetslaget på Piña Palmera.

Jag heter Camilo och jag har en funktionsnedsättning som hindrar mig att se normalt och därmed fokuserar mitt arbete mer på det taktila. Jag arbetar i verkstaden för återvunnet papper där jag gör pappersark och binder böcker av dem.

Camilla viker återvunnet papper.

Kan du dela med dig av en eller några viktiga lärdomar som du fått sedan du började arbeta på Piña Palmera?

Här har jag lärt mig att det finns aktiviteter som jag kan göra utan att min funktionsnedsättning är ett hinder, sådant som jag tidigare var rädd att försöka

göra kan jag nu göra utan problem som till exempel att skära grönsaker och sy. Jag har också lärt mig att ta ansvar och instruera i produktionsprocesserna för att nya deltagare ska kunna arbeta med oss.

Vad motiverar och inspirerar dig i ditt arbete?

Att kunna fullfölja en arbetsuppgift och känna mig nöjd med resultatet och veta att det jag gör uppskattas av andra.

Om du skulle kunna drömma fritt, vad önskar du att vi har uppnått om fem till tio år, på Piña eller i samhället, stort eller litet, och vad bör vi göra för att nå dit?

Fler tillgängliga soptunnor i våran omgivning och att folk slutar slänga sina sopor i första bästa tomma utrymme de kan hitta.

Marcela Guardiola

Berätta om dig själv och din roll i arbetslaget på Piña Palmera.

Mitt namn är Marcela, jag kom som volontär till Piña år 2021. Jag har en kandidatexamen i psykologi och samarbetar nu med Piña Palmera och teamet för samhällsbaserat arbete, där jag stöttar de familjer som deltar i rehabiliterings- och inkluderingsprocesser.

Kan du dela med dig av en eller några viktiga lärdomar som du fått sedan du började arbeta på Piña Palmera?

Något mycket värdefullt som jag har lärt mig i Piña är att reflektera över mitt eget handlande – hur jag vill bidra till livet och hur jag vill leva det. Med detta menar jag att när jag kom till Piña, kom jag från en livserfarenhet, utbildning och arbetsmiljö i staden, där dynamikerna var mycket individualistiska. Då insåg jag utmaningen i att börja handla utifrån mitt eget omdöme, utifrån vad jag själv vill bidra med. Jag märkte att det jag tidigare hade lärt mig och arbetat med alltid följde en förutbestämd form – någon manual eller steg-för-steg-metod. Eftersom Piña är ett kollektivt projekt vänder det upp och ner

på denna individualistiska dynamik. Här står det gemensamma välbefinnandet i centrum, och sätten att nå dit är alltid olika. Detta görande bygger vi tillsammans – genom samtal, genom att se och erkänna varandra, samtidigt som vi ser och förstår verkligheten och möjligheterna i den kontext vi lever i.

Vad motiverar och inspirerar dig i ditt arbete?

Jag lär mig hela tiden mycket av människorna som är en del av Piña, av de personer vi följer och stöttar, och av allt som händer här. Det motiverar mig väldigt mycket – samtidigt som det utmanar mig – att få dela tid och erfarenheter med barnen.

Om du skulle kunna drömma fritt, vad önskar du att vi har uppnått om fem till tio år, på Piña eller i samhället, stort eller litet, och vad bör vi göra för att nå dit?

Jag skulle vilja bidra till att förändra de föreställningar som finns i samhället om att leva med en funktionsnedsättning; på så sätt skulle vi kunna komma mycket längre i erkännandet av personer med funktionsnedsättning som individer och verkligen förverkliga de mänskliga rättigheterna.

Marcela på Intervencion Temprana.

Patricia Matías

Berätta om dig själv och din roll i arbetslaget på Piña Palmera.

Jag heter Patricia Matías och kommer ursprungligen från bergsregionen i södra Oaxaca. Kommunen heter Xanica och är ett Zapotekiskt samhälle. När jag var två år gammal fick jag min funktionsnedsättning. Jag har poliosekvel och använder rullstol och ortoser. Jag kom till Piña år 2000 för att delta i processen till ett självständigt liv. Jag hade just avslutat mina gymnasiala studier i Huatulco och sökte efter något då jag inte visste vad jag ville göra - som vilken ungdom som helst i den åldern. Det var dock väldigt annorlunda för mig eftersom att vara kvinna och ha en funktionsnedsättning inte är lätt,

jag mötte många hinder och det var då jag inledde en resa mot egenmakt och självständighet.

2003 flyttade jag till Piña Palmera och tog en anställning för att bistå med *acompañamiento** för andra personer med funktionsnedsättning. Det året började jag en utbildningsprocess om rättvis handel och funktionsnedsättningar, och sedan dess har vi följts åt och vuxit tillsammans. Den första butiken med produkter direkt från små producenter skapades, utöver att vi stärkte de verkstäder som redan fanns. Det fanns redan verkstäder på Piña, som verkstaden för återvunnet papper och snickeriet – det var de som redan existerade när jag kom dit. För närvarande är jag i ateljén och butiken tillsammans med Toño och Monse, en kollega som kom hit för ungefär två år sedan.

**I brist på en adekvat översättning från spanskan vill jag förtydliga innebörden av ordet *acompañamiento*. Ordet betecknar den process där en person finns närvarande och stödjer en annan i att utveckla självständighet, egenmakt och självförtroende, utan att ta över handlingar eller beslut. Det handlar både om praktiskt stöd och om relationellt, emotionellt och motiverande stöd, med fokus på individens egna mål och resurser. *Acompañamiento* syftar till att följa, vägleda och stärka individen på den resa hen själv önskar göra.*

Kan du dela med dig av en eller några viktiga lärdomar som du fått sedan du började arbeta på Piña Palmera?

Vikten av utbildning ur ett mänskliga rättigheter-perspektiv. Jag lärde mig också att påverka tillsammans med andra organisationer som arbetar med miljöfrågor och urfolksrättigheter. Självbestämmande är en av de mest inspirerande erfarenheterna på Piña Palmera.

Paty säljer produkter från Piña Palmera.

INTERVJU

Vad motiverar och inspirerar dig i ditt arbete?

Det som inspirerar mig här är att vi får stärka och följa kollektiva processer med respekt för varje människas identitet. Jag tycker också om att man respekterar identiteten hos varje person som är en del av Piña Palmera.

Om du skulle kunna drömma fritt, vad önskar du att vi har uppnått om fem till tio år, på Piña eller i samhället, stort eller litet, och vad bör vi göra för att nå dit?

Det jag tycker om att göra och som inspirerar mig är att påverka samhället utifrån ett socialt och mänskligt rättighetsperspektiv, så att rättigheterna för personer med funktionsnedsättning blir integrerade i regeringens politik och program – inom hälsa, utbildning och sysselsättning. Eftersom det inte finns någon offentlig politik för denna grupp är min dröm att vi ska ha en gemensam agenda i Mexiko. Det är en mycket stor dröm!

Monserrat Arteaga

Berätta om dig själv och din roll i arbetslaget på Piña Palmera.

Mitt namn är Monserrat Arteaga, jag är 38 år och har nedsatt syn, en synnedsättning. Jag arbetar med att ge information om de personer som kommer hit, och jag hjälper också till lite med naturlig kosmetika, som är en produktlinje vi har på Piña.

Monserrat i Casa Japón.

Kan du dela med dig av en eller några viktiga lärdomar som du fått sedan du började arbeta på Piña Palmera?

Funktionsnedsättningen finns i sinnet – man har fler förmågor än man tror. Piña har lärt mig att jag kan göra mer än jag själv trodde, att det alltid finns en lösning eller ett sätt att göra saker på.

Vad motiverar och inspirerar dig i ditt arbete?

För de människor som kommer efter oss, för att jag får vara en del av en förändring i världen. Även om Zipolite är så litet, har Piña Palmera funnits i 41 år,

och det motiverar mig att fortsätta här och fortsätta kämpa så att fler personer som jag kan hitta sin egen väg och förändra sina liv.

Om du skulle kunna drömma fritt, vad önskar du att vi har uppnått om fem till tio år, på Piña eller i samhället, stort eller litet, och vad bör vi göra för att nå dit?

Jag önskar att Piña kunde få större räckvidd, att fler människor fick veta om den här platsen och om den kamp som pågår här.

Berättelserna visar att Piña Palmera är mer än en arbetsplats eller verkstad – det är en plats där respekt, samarbete och ömsesidigt lärande går hand i hand med praktiskt arbete och kreativitet. Genom deras olika perspektiv märker vi vikten av att mötas, lära av varandra och bygga ett samhälle där alla känner att de hör hemma. Med engagemanget från personer som Camilo, Patricia, Marcela och Monserrat fortsätter Piña Palmera att vara en plats där inkludering och delaktighet inte bara är möjligt, utan självklart – och där framtidsdrömmar får växa och bli verklighet.

Piña Palmera söker volontärer

- Vill du göra skillnad?
- Vill du få vänner för livet?
- Vill du träffa människor från olika kulturer?

Kom till oss i Mexiko för att arbeta tillsammans med människor i alla åldrar och olika förutsättningar. Här delar vi erfarenheter, lär oss av varandra och bygger en gemenskap som förändrar liv - både ditt och andras.

Läs mer på www.pinapalmera.org

Kontakta föreningens volontärsamordnare
volontar@palmerasvanner.se

Föreningen
Palmeras Vänner

Stormvinden i Zipolite

Text: Juliana Kertzscher Grönwall, volontär
Januari-juni 2025, Zipolite

Det prasslar i löven. Tunga, svarta moln har drivit in över himlen, till och med djuren verkar ha förstått att något är på gång. Jag har inte haft något internet sedan igår morse, men plötsligt plingar mobilen till. "ERICK YA ES CATEGORÍA 3, PEGA EN HORAS". "Erick har nu uppgraderats till tredje graden, slår till inom några timmar". Det är mitten av juni i Zipolite, Oaxaca, och säsongens första orkan är på väg mot oss.

Mitt i förberedelserna inför Erick.

På Piña Palmera har vi förberett oss i dagar. Mat har packats, vatten har fyllts upp i stora containrar. Brukarna Malena, Paz och José ska tillbringa natten hemma hos Adalberto, anställd på Piña, som bor uppe på en kulle. Vi volontärer, som vanligtvis bor på Piñas lägsta punkt, Casa Japón, har plockat ner allt på våra hyllor i stora svarta soppåsar, ställt upp våra madrasser och flyttat upp till ett ledigt rum på en högre punkt av Piña. Där är risken för översvämning mindre.

Det är min sista månad i Mexiko. Jag sätter slarvigt men vant upp ett myggnät över min säng i vårt rum för natten. Jag tänker tillbaka på början av min vistelse i januari. Mamma hade skickat med ett eget myggnät till mig, som jag med högsta noggrannhet virade kring det redan existerande nät som satt uppsatt över min säng. En annan volontär hade berättat för mig att hon en gång hittat en skorpion i sin säng, och jag var skräckslagen. Allt var nytt och ovant, men folket på Piña var förstående. De lyssnade tålmodigt när det tog flera minuter för mig att förklara något på spanska som jag på svenska skulle fått sagt med två meningar. Malena skrattade med mig då jag för femtioelfte gången trasslat ihop hennes lyftsele när vi skulle flytta över henne från rullstolen till sängen. Jag upptäckte hur José sprack upp i ett stort leende varje gång jag sjöng "Här dansar herr gurka" för honom, och hur spännande jag tyckte det var att binda böcker. Och sådär, lite i taget, fann jag min plats.

När jag vaknar morgonen efter har orkanen Erick passerat och bortsett från stora palmlblad på marken och en fallen stege är Piña Palmera oskatt. Annat är det

på Zipolites strand. När jag och de två andra volontärerna går ner till havet möts vi av chockerande bilder. Orkanen har dragit omkull en hel trappa i cement, och för att komma ner på stranden måste vi nu klättra ner vid sidan om. I brynet leker vågorna med döda märkliga fiskar, och vi stöter på män som står och städar upp bitarna av restauranger och andra byggnader i trä och palmlblad som jämnats med marken under natten. De stora, påkostade hotellen är de som klarat stormen bäst. Kontrasten är alltför uppenbar. Jag påminns om när jag och volontären Kat fick vara med och bygga ett tak tillsammans med männen i La Huerta. Bladimir, koordinatör över Piñas egna produktion av kombucha, behövde ett bättre kök för att koka glasflaskor, ett där det var lättare att hålla elden vid liv. Jag minns hur jag stod och sköt en bjälke fram och tillbaka, lite till höger och lite till vänster medan Kat med endast ögonmått till sin hjälp försökte se till att den var i linje med en annan bjälke. Jag ombads sedan att behålla den tunga bjälken i exakt samma position medan Freddie borrade med sin enorma bormaskin. När det sedan trots allt blev snett argumenterade Adalberto och Freddie länge om vems fel det var. Men jag fascinerades stort över deras breda kunskaper. Är de arkitekter eller byggingenjörer? Nej. Stod huset ändå färdigt efter några veckor? Ja.

Trots bristen på resurser är Piña snabbt tillbaka på fötterna igen efter orkanen. Tack vare lite geografisk tur och ett välorganiserat samarbete kan vi jämförelsevis snabbt återgå till vardagen, och efter ett par dagar är vi på helt andra tankar.

När jag ser tillbaka på min tid på Piña är det inte orkanen som dyker upp i huvudet. Inte heller är det mygg, eller den ibland nästan eviga väntan på de små bussarna som aldrig tycktes komma. Jag tänker på värmen. Värmen hos människorna. Värmen som växte fram inom mig tack vare den jordnära livsstilen och den starka familjen jag bjöds in i. Jag är evigt tacksam över att ha fått ta del av Piñas otroligt viktiga arbete. Jag ger mig ut i den kalla, svenska höststormen och är å ena sidan tacksam över att slippa oroa mig för att mitt tak ska blåsa bort. Å andra sidan blickar jag med saknad och kärlek tillbaka på sex fantastiska månader, och önskar att regnet här var lika varmt som det mexikanska.

Jag och José på väg hem till Adalberto.

Medlemsinformation

Medlemsavgiften blir 250 kr/år fr.o.m 2026

Föreningens årsmöte den 16 mars 2025 bestämde att medlemsavgiften skall höjas med 50 kr till 250 kr/kalenderår fr.o.m 2026. För studenter är avgiften 200 kr/år. Medlemsavgifter kommer att faktureras i början av januari 2026. För de medlemmar med autogiro kommer avgiften att ändras automatiskt till 250 kr/år.

Anledningen till ökningen på 50 kr är att både fasta och rörliga kostnader har stigit under de senaste åren. Medlemsavgiften förändrades senast år 2019 och då till 200 kr/år.

Har du några frågor kring medlemsavgiften kontakta oss på info@palmerasvanner.se eller mobil 070-773 45 43. Tusen tack för att just du är medlem i Föreningen Palmeras Vänner! Ditt medlemskap är ovärderligt för föreningen och i förlängningen Piña Palmera.

Palmsbladet via e-post

För dig som får Palmsbladet via posten och som kan tänka sig att erhålla bladet via e-post kan meddela oss detta på info@palmerasvanner.se. Detta är endast en förfrågan från oss, du avgör vad du själv tror blir bäst för dig.

Föreningens kontaktpersoner

Ta kontakt för aktiviteter, frågor eller om du vill veta mer om föreningen på din ort.

Halmstad
Irmeli Peronius
halmstad@palmerasvanner.se

Västerås
Marlene Kaas
vasteras@palmerasvanner.se

Göteborg
Mario Hernandez
goteborg@palmerasvanner.se

Lund
Anna Arstam & Karin Fältman
lund@palmerasvanner.se

Örebro
Ilse Mendez
orebro@palmerasvanner.se

Skattereduktion på gåvor – så fungerar det

Kriterier för att du skall erhålla skattereduktion på 25%:

- Du som privatperson skall ha fyllt 18 år
- Gåvogivaren, du, skall vara en fysisk person och som är känd för oss med personnummer
- Gåvan skall uppgå till minst 200 kronor per gåvotillfälle
- Summan av inbetalda gåvor, till oss eller annan organisation som är godkänd gåvomottagare av skatteverket, skall uppgå till minst 2 000 kr under året. Du kan då få tillbaka 25% av gåvobeloppet, men max 3 000 kr (motsvarar gåvor på 12 000 kr).

OBS! Vet du med dig att vi inte har ditt personnummer och vill att vi registrerar din gåva till skatteverket så kontakta oss på info@palmerasvanner.se

Tänk lite extra på Piña Palmera nu när julhelgen närmar sig. Ge en julgåva. Allt är mycket välkommet! Tusen tack!

